

morā per text. in l. in bona fidei. secundum unam lecturam, quam ad hoc ibi ponderat Bart. ff. de eo. quod cere. loco. ubi probatur secundum gl. ibi. verb. conditum. ver. sed lectura. quod si in stipulatione non sit adiectus locus solutioni, sed petitioni, vtruta: Promissisti mihi dare centum, & ego, ea petere promisi Placenti, nam si ibi non te inueniam, possum te alibi conuenire ratione arbitrarie actionis, & ita vertitur hoc casu officium iudicis propter locum: quam lecturam seq. ibi Bart. n. 4. & testatur communem Ias. ibi. nu. 9. qui late eam defendit. Vnde ex illo text. apertissime constat, quod in nostro proposito, si hic heres non sit in loco, ubi debet conueniri, iam est in mora, & per consequens poterit conueniri ubi inueniatur, non obstante exceptione loci incompetentiæ, cum iam ex mora agatur, & ita hanc opin. ex illo text. tenet Bart. ibi. n. 4. qui dicit, quod ita est intelligenda l. nemo potest, quod est valde notandum, sequitur ibi Ias. alios allegans, n. 9. idem hic n. 88.

Aduertendum tamen subtiliter est, quod omnia exempla gl. & doctorum supra iam examinata, non videntur bona ad propositum huius l. Nam cum ipsa tractet de obligatione finienda, vel non finienda certo loco, incompetens videtur esse. adducere signa de executione legati certo loco sienda contra heredem, & sic de executione restringenda vel moderanda ad certum locum.

Vnde optimum exemplum videtur, quod Angel. hic proposuit, scilicet, cum testator dixit se velle, vt heres tantum teneretur ad legatum in Ciuitate Bononiæ, non vero alibi esset obligatus. Nam cum iure obligatio nullo loco circumferatur, vt in l. Caius 88. in ordine. cum similib. ff. de legat. 2. Merito quod non valeat huiusmodi voluntas testatoris, cum per eam jus alteretur, & circa istam l. Caius, videndus est omnino subtilis & doctissimus Lusitanus Arias Pinel. in repet. Rubric. C. de bon. mat. in 1. part. n. 10. ubi omnia de mundo congerit circa istam l.

Secundo placet mihi exemplum Cumani hic scilicet, quando testator dixit, Cum heres peruenerit ad talem locum non teneatur amplius ad legatum: Hoc casu bene agit de obligatione finienda certo loco, & per consequens non valebit huiusmodi testatoris dispositio per hunc text. saltem ipso iure, licet ope exceptionis valeat, nisi aut dolo aut mora heredis fiat, quo minus heres conueniatur in loco, quo testator iussit eum tantum posse conueniri, vt suprad. est in exemplis glossar.

Sequitur nunc quarta pars.

Glossæ, quæ versatur circa verbū Conditionis huius text. dum probat, quod testator non potest facere, vt obligatio conditione finiatur. Nam inquit gl. quod potest intelligi de conditione tacita, quæ in primo vel secundo anno deficit, vt in l. 1. §. final. ff. de cond. & demon. str. & in l. inter stipulantem, §. Sacram. ff. de verb. oblig. Nam ex hoc non definit obligari heres. Sed hanc gl. reprobatur Bart. hic n. 24. vers. vemo ad tertium, & est communiter reprobata, secundum Ias. hic in 1. lectura, n. 91. & in 2. lectura, n. 124. & fundamentum Bart. hic est. Quoniam sicut conditio expressa impedit nasci obligationem, vt in l. cedere diem, ff. de verb. signif. ita & tacita, ita tenet gl. in l. item quia, §. 1. verb. male petitur, ff. de pact. & ibi Bart. gl. similis in l. 2. §. fin. verb. post nuptias. ff. si cert. petat. ubi Bart. n. 4. eandem opin. sequitur, dicit communem plures allegans Ias. in d. l. item quia, n. 21. Orosc. ibi nu. 7. Ergo non est dicendum neque dubitandum, vtrum talis conditio impediatur obligationem, vel non: testatur præterea gl. opinionem in d. l. item quia, communem plures referens, Domin. Ant.

de Menell. in l. 1. n. 18. ff. de legat. 2. dicit etiam communem Marant. in 10. disput. n. 13. & Ant. Gom. lib. 1. v. 1. res. tit. de legat. nu. 24. & sequuntur valde commendantes plures allegati per eundem Ant. Gom. lib. 2. var. res. cap. de qualitat. contract. n. 18.

Sed quamvis f. gl. nostra in præfenti communiter reproberetur, vera quidem est & optime procedit. Nam Bart. opinio & glossarum procedit, quando conditio tacite inest obligationi, si vero inest expliciti, non impedit ortum & natiuitatem obligationis: ita tenet gl. quæ sic est intelligenda per text. ibi, in l. ita demum, verb. conditione, ff. de arbit. & in l. 3. C. eodem, sequitur Ias. plures allegans in d. l. item quia, n. 21. in fi. post Bart. ibi etiam in fine, qui dicit, quod ita limitatur opinio supra dictarum glossarum, & hæc limitatio est communis secundum Ioan. Orosc. ibi, n. 9. sic in proposito in casu gl. d. l. item quia, §. 1. verb. male petitur, inest tacita conditio obligationi, nam cum promittitur dos, ita demum promittitur tacite, & obligatur promittens si nuptiæ sequantur, alias non, ideo merito, quod obligatio neque actio nascantur, antequam nuptiæ sequantur, impediunt earum ortum tacita conditio, quæ eis inest. In nostro vero casu, quando legauit testator decem corbes frumenti ex fundo suo, inest tacita conditio ex d. §. Sacram. vt si in hoc anno, vel illo, non nascantur, in alterum debeat expectare legatarius, nam tunc obligatio legati non est suspensa, vt pote cum ipse non inest conditio illa tacita, neque expressa, sed est suspensa exsequutio, cur inest prædicta conditio: Nam non debent præstari decem corbes frumenti illo anno, quo natum non est, sed in alium differtur solutio, & sic gl. nostra bene potuit dubitare, an in nostro casu extinguatur obligatio per conditionem tacitam, & vult, quod cum secundum leges tacita conditio, quæ inest executioni, non impedit obligationis ortum, non poterit facere testator & disponere, quod hæc l. & præcepta glossarum & cõmunia non habeant locum in suo testamento, & sic, quod impediatur ortus & natiuitas obligationis, cum contrarium de iure sit, & hæc est vera mens gl. nostræ, quæ huc vsque nunquam fuit ita interpretata & intellecta.

Verum in alio & secundo dicto vult Bart. hic reprehendere gl. hanc, quatenus vult gl. nostra, quod in casu dicti §. Sacram. non expectatur magis quam biennium: Nam imo inquit Bart. quod expectatur donec nascantur fructus, & in hoc fortassis Bart. rationem habet, & eandem gl. in hoc reprobauit idem Bart. in d. §. Sacram. nu. 6. vers. quæro. & est communis cum eo contra gl. secundum Ias. ibi, nu. 27. Zaf. 30. & vera per illum text. nisi gl. hic quoque saluemus, dicendo, quod non fuit contrariæ intentionis in hoc gl. dum exemplificauit in biennio vel triennio, quia non negauit ultra deberi.

Aliud & secundum exemplum ponit gl. in conditione expressa, in quo non confidit ipsamet gl. Aliud & tertium & vltimū ponit in seruitute prædiali: Nam non potest eam constituere & legare testator pure, ita vt extingatur, si nauis ex Asia venerit, quia etiam si deficiat conditio, obligatio seruitutis non finitur, imo durat: vt in l. seruitutes ipso quidem iure, ff. de seruit. ubi gl. verb. sub condit. ita expresse intelligit nostrum text. & dicit communem Bart. ibi nu. 1. sequitur idem Bart. in præfenti in fine, qui addit, secus esse, si apponatur huiusmodi conditio in legatis personalibus, vt puta, Lego centum, quoad Imperator venerit in Italiam: Nam hoc esset legatum annuum, pro primo anno purum, & pro sequentibus conditionale, vt in l. legatum, in principio, ff. de annuis legat. & in l. Stichum, §. stipulatio, ff. de verborum obligationibus, ex quo text. constat

constat, in stipulationibus aliud esse, ac proinde in illis bene habebit locum huiusmodi exemplum, & cū his finitur hæc pars gl. & commentū Bart. super hac lege. Verum licet hoc exemplum sit verum, tamen non est generale ad omnia legata, sicut nostra lex loquitur in omnibus legatis, ideo melius & generalius exemplum est, primum supra positum ex gl. hac recte intellecta, vt supra vidimus. Insuper quinta & sexta & septima particule huius gl. iam sunt declaratæ, & cetera omnia, quæ hic habentur.

Vltimo pro intellectu huius materie semper præ oculis habenda est distinctio Paul. de Cast. hic in fine, ad cognoscendum, quæ possit testator prohibere, & quæ nõ dicens, quod illa potest testator facere in suo testamento quæ, possunt contrahentes, & quibus renuntiare vel derogare possunt, quæ autem illi non possunt, neque testator poterit. Quæ autem sint illa, colligitur ex distinct. Bart. in l. pen. C. de pact. communiter approbata, vt supra dictum est, & eundem in l. ius publicum, ff. eodem titul.

Sed quia §. nu. 91. dixi nouiter ultra omnes (quos tunc saltē vidissem) quod impensa funeris est deducenda de tertio bonorum defuncti, non vero de toto corpore hereditario, quando testator decessit non relicto descendētib, sed ascendente, vel ascendētib, licet contrarium velit & dicat testator, & post §. dicta scripta vidi Greg. Lop. in l. 1. in gl. magna, post medium, in vers. limitabis, & c. tit. 11. part. 6. idem prius tenentem per d. l. Regius, §. 6. & 30. Taur. licet non loquatur eo casu, quo testator dicat contrarium, & etiam Rodericus Suarez in repet. l. quoniam in prioribus in declaratione l. Regia, fol. 127. numer. 8. ad fin. C. de offic. testam. ubi idem vult de iure communi, ex quodam Baldi consilio, licet non loquatur Suarez in terminis nostrarum legum Regiarū, hic eos addere decreui, vt lector optimus hoc adiungat his, quæ ibi dixi, & certior sit in supra dicta mea opinione, & eam confirmet auctoritate tantorum virorum. Vltimo post huius operis primam editionem idem reperio tenere aduersus Palat. Rub. & Castell. cum eodem Castell. alibi D. Ioan. a Roi Inquisitorem Valent. in epitom. omnium succes. c. 9. n. 31. & seqq.

S V M M A R I A.

- 1 Suius nomine licitum esse nobis vti.
- 2 Omnis definitio periculosa est in iure.
- 3 Suius Angel. de Perig. communis definitio.
- 4 Suius definitio vnunquodq. verbum declaratur.
- 5 Patria potestas requiritur ad suitatem.
- 6 Posthumus antequam nascatur, non est in patris potestate, & nihilominus habet suitatem.
- 7 Clericus per constitutionem sacrorum ordinum non eximitur a patria potestate.
- 8 Clerici possunt testari, licet sint filii familias.
- 9 Filium familias iure Regio testari.
- 10 Clericus quoad spiritualia non retinet patriam potestatem.
- 11 Episcopalis dignitas liberat filium a patria potestate.
- 12 Episcopus filium suum non amittit suitatem.
- 13 Episcopus filius, si prætereat in testamento a patre, habet ius dicendi nullum.
- 14 Posthumus quomodo possit habere suitatem, prima ratio, procedit ex fictione.
- 15 Verbum, Sum, es, sui, denotat veritatem.
- 16 Lex in his, quæ sunt iuris, potest fingendo disponere.
- 17 Posthumus quomodo habeat suitatem, secunda ratio.
- 18 Posthumus dum est in ventre, non habet suitatem.
- 19 Posthumus natus habet suitatem, eo casu, quo si viuo patre nasceretur, suus foret.

- 20 Postummi appellatio in dubio intelligitur de illo, qui proprie posthumus est, hoc est de illo, qui post humanitatem patris nascitur.
- 21 Iafon cauendus in duobus hic positis.
- 22 Suius licet non possit produci sine patria potestate, producta tamen cum patria potestate bene valet & tenet deficiente postea patria potestate.
- 23 Dos non potest esse sine matrimonio, & quomodo hoc intelligatur.
- 24 Pater habet usufructum in bonis aduentitiis filiorum ratione patrie potestatis quam habet.
- 25 Pater habet hunc usufructum etiam mortuo filio, & sic finita patria potestate.
- 26 Pater non amittit usufructum bonorum per ingressum religionis ipsius filii.
- 27 Patria potestas requisita ad acquisitionem usufructus intelligitur a principio, & postquam semel est operata effectum, licet cesset & finatur, non extinguatur usufructus semel acquisitus.
- 28 Annus, qui requiritur in acquirenda possessione, postquam est acquisita, non est necessarius in ea conseruanda.
- 29 Speciale esse in Episcopo, vt licet liberetur a patria potestate per dignitatem, habeat suitatem.
- 30 In favorabilibus non dicitur quis exisse a patria potestate per dignitatem.
- 31 Substitutio pupillaris non expirat per constitutionem dignitatis.
- 32 Adoptatus ab extraneo, non intrat in eius potestatem, & nihilominus habet suitatem, saltem ab intellecto.
- 33 Ratio prima quare huiusmodi adoptatus sit suus, cum non habeat patriam potestatem.
- 34 Ratio secunda supradicta.
- 35 Omnia similitudo est quoddam signum rei, non autem res ipsa.
- 36 Monachus per ingressum religionis amittit patriam potestatem, atq. in monasterio, & illius abbatis ditionem transit, & nihilominus retinet suitatem.
- 37 Monachus præteritus a patre habet ius dicendi nullum.
- 38 Ratio, quare monachus retineat suitatem, licet amittat patriam potestatem.
- 39 Francigena an habeant filios in potestate, & an ipsi filii sint sui.
- 40 Suius alia plures definitiones remissive.
- 41 Suius quo iure sit inuenta.
- 42 Suius triplicem esse, semiplenam, plenam & plenissimam. Semiplena est, quando filius suus se abstinet ab hereditate patris.
- 43 Suius semiplena est potens ad confirmandam substitutionem pupillarem.
- 44 Sed hoc procedit, quando idem ipse filius abstinens, fuit substitutus fratri pupillo, secus si extraneum fuit substitutus.
- 45 Suius plena est, cum filius, cui est delata hereditas, est iacens vel ignorans, vel deliberans.
- 46 Suius plenissima est, quando filius se immiscet hereditati paternæ.
- 47 Diuisio in hoc §. Sui, & eius casus ponitur.
- 48 Sui & necessarij heredes, qui dicantur.
- 49 L. filius heres, ff. de lib. & posthum. declaratur, & numer. sequens.
- 50 Suius quod tollatur per dationem substituti vulgaris, & hic est primus intellectus d. l. si filius heres.
- 51 Necessitas, quæ est in filio, tollitur per substitutionem vulgarem.
- 52 Suius, quod non tollatur per dationem substituti vulgaris, secunda opinio.
- 53 Necessitas, quæ est in seruo, an tollatur per dationem substituti vulgaris.
- 54 Pendentia natiuitatis posthumi tollit suitatem, & impedit hereditatis aditionem per heredem scripturam.